

FAKULTA FILOZOFICKÁ
ZAPADOČESKÉ
UNIVERZITY
V PLZNI

Katedra filozofie

PROTOKOL O HODNOCENÍ PRÁCE

Práce: diplomová / bakalářská
Posudek: vědeckého / oponenta

Práci hodnotil(a): Mgr. Marie VĚTROVCOVÁ, Ph.D.

Práci předložil(a): Žaneta Pavlovičová

Název práce: Dedukce v detektivní literatuře: Sherlock Holmes a Hercule Poirot

1. CÍL PRÁCE

Cílem práce bylo porovnat teoretický pojem dedukce v moderní logice a filosofii věd s pojmem dedukce, jak je užíván v detektivní literatuře (postavy Sherlocka Holmese a Hercula Poirota). Bakalářská zadání zúžila převážně na deskripci a analýzu několika příkladů z detektivní literatury. Širší vzájemné porovnání deduktivních metod detektivů, opírající se o statistické metody, v práci není. Srovnání s dedukcí v moderní výrokové logice proběhlo jen krátce v závěru práce (cca 1 strana textu). Cíl nebyl v práci deklarován, splněn byl jen z části.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ

Práce je rozdělena na část teoretickou a část praktickou.

Teoretická část je kompilační. Shrnuje pojmy argumentu, úsudku, dedukce, vyplývání a důkazu pro výrokovou logiku podle standardních učebnic logiky pro humanitně zaměřené obory. Jsou také zde představena základní odvozovací pravidla (modus ponens, modus tollens, zavedení konjunkce, odvozování po případech). Zavedení pojmu má bohužel více kolokviální než rigorózní formu (s. 5-6) a pojmové nepřesnosti (např. zaměňování disjunkce (...nebo...) s alternací (exklusivní disjunkcí) (buď..., nebo...), nezminění výrokového kalkulu jako teoretického rámce pro práci). Z hlediska hodnocení by nešlo o tak zatěžující problém, pokud by následující analýza probíhala korektně a vědomě ve výrokovém kalkulu.

Bakalářská do teoretické části práce zařadila též stručné představení autorů (A. C. Doyle, A. Christie), postav detektivů (Sherlocka Holmese, Hercula Poirota včetně přirovnání postav k údobím autorova života) a nastínění detektivních metod literárních postav. To by se z povahy věci více hodilo k uvedení praktické části.

Bakalářská práce zjevně přitom navazuje na dříve obhájené práce Bc. Martiny Palátové *Dedukce v detektivní literatuře: Sherlock Holmes a dedukce* (2010/obhájena na KFI FF ZČU 10.6.2010) a Bc. Kateřiny Šustové *Dedukce v detektivní literatuře* (2011/obhájena na KFI FF ZČU 4.9.2013). Tyto práce sice v seznamu literatury zmíněné jsou, v textu se však na ně nikde neodkazuje. Práce tak může budít dojem, že jde o samostatnou tvůrčí aktivitu bez vlivu dříve vypracovaných prací na stejné téma. Při bližším ohledání je až s podivem, nakořik je předkládaná bakalářská práce podobná (až stejná) dříve obhájeným.

V části *Holmesova metoda* (odst. 2.3.2, s. 8-10) bakalářka užívá stejného dokladu jako Šustová (s. 13-14), textovou ukázkou rozšiřuje o více neanalyzovaný úvod (10 řádků). Návazující ukáзка (s. 10-11) je rovněž uvedena u Šustové jako analyzovaný příklad č. 2 (s. 19-20). V této práci je opět rozšířena o nepodstatné pasáže. Podobně je na tom *Poirotova metoda* (odst. 2.5.2, s. 12-13). Pohled *Hastingse na Poirota* je uveden u Šustové (s. 31), zde rozšířen o tři řádky. Druhá ukáзка *vyličení metody* (s. 13), tentokrát zkrácená, je rovněž v práci K. Šustové (s. 31-32).

Bakalářka již v teoretické části dospívá k porovnání metod obou detektivů. Jde však o srovnání spíše literární než porovnání s teoretickým vymezením dedukce ve smyslu klasické či moderní logiky (jak znělo zadání bakalářské práce).

Praktická část (24 stran) se věnuje analýze osmi případů obou detektivů. Po textové ukázce dochází autorka k logické analýze jednotlivých kroků případu. Přitom formuje logickou strukturu argumentu a jeho platnost. Souhrnně klasifikuje formy všech v případě použitých argumentů. Na závěr případu je autorčino shrnutí.

Příklady Sherlocka Holmese (12 stran).

1. *Spolek ryšavců* (s. 15-17) je u Šustové (příklad 1, s. 17-18) včetně špatně provedené analýzy i klasifikace úsudku! Bakalaristka jen používá jiné značení negace než Kateřina Šustová.
2. *Zlatý skřípec* se jeví jako nový případ. Pátý a šestý úsudek je však zformulovaný jako neplatný. V příkladu je opět chybná klasifikace úsudků (navíc není zřejmé, o který typ úsudku kdy jde).
3. *Skandál v Čechách* je uveden jako případ 7 (s. 26-28) u Šustové.
4. *Stavitel z Nordwoodu* je převzat (bez uvedení zdroje) z práce Martiny Palátové (ukázka č. 12, s. 31-32), rozšířen je o jednu větu navíc. Vzhledem k chybě v opisu však bakalaristka dospívá k neplatnému argumentu a klasifikaci. Od s. 25 jde o originální práci, avšak opět s chybnou klasifikací forem argumentů.

Příklady Hercula Poirota (12 stran) jsou originální, jejich analýza není však vždy zdařilá.

1. *Záhada lovecké chaty* je až na první argument, který je chybně sestaven i klasifikován, dobře.
2. *Krádež dluhopisů za milion dolarů* je kromě chybného značení alternace (autorka používá značku pro disjunkci) formulován dobře. Klasifikace je však chybná.
3. *Dobrodružství s italským šlechticem* je dobře analyzovaný případ.
4. *Krádež šperků v hotelu Grand Metropolitan* je sice uveden u Kateřiny Šustové jako případ č. 4 (s. 36-37), zde však autorka analyzuje jinou část pozorování. V klasifikaci forem úsudků chybí.

V závěru autorka dospívá k porovnání metod obou detektivů s dedukcí v logice.

Je škoda, že se bakalaristka více neinspirovala metodikou práce Bc. Martiny Palátové než Bc. Kateřiny Šustové. Zcela chybí kvantitativní srovnání myšlení obou detektivů. Práce obsahuje příliš málo (nových) případů. V jednotlivých případech by byla vhodnější podrobnější analýza, s jakou se lze setkat např. v práci Palátové. Vzhledem k tomu, že se má práce vztahovat k části SZK filosofie, je nutné bohužel konstatovat, že srovnání s dedukcí ve filosofii věd (jak je požadováno v zadání) není provedeno vůbec. Chybí větší důraz na rozdíly dedukce obou postav (nejen v metodice práce).

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA

Text má celkem 43 tištěných stran (55 719 znaků), neobsahuje přílohy. Z jazykové stránky má práce nedostatky v interpunkci. Překlepy a gramatické chyby nejsou natolik četné, aby stěžovaly čtenáři porozumění. V odst. 2.3.1 je uzavřen nedokončenou větou.

Ve formálních náležitostech a členění textu práce se neobjevují vážnější nedostatky. Nevhodná je však klasifikace úsudku před shrnutím analyzovaného případu (někdy jde až o 7 úsudků, není poznat, zda autorka ví, o který úsudek se kdy jedná).

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE

Práce je zatím celkově slabá. Teoretická část je psána nepřesně (i s přihlédnutím ke studovanému oboru). Textové ukázky navíc budí dojem, že jde o umělé prodloužení práce k nabytí minimálního počtu znaků.

S ohledem na to, že se práce má vztahovat k části SZK Filosofie, je potřeba, aby v práci došlo přinejmenším k řádné klasifikaci úsudků (bakalaristka zaměňuje pravidla modus ponens za modus tollens, někdy formalizováním přestrukturuje úsudky v neplatné).

Domnívám se, že části, kde je líčeno myšlení Arthura C. Doylea/Sherlocka Holmese, jsou v rozporu s etikou vědecké práce a vyhláškou děkana FF ZČU č. 2/2012, čl. 3, odst. 5. Musím zároveň konstatovat, že bakalaristka si dala velmi pečlivou práci s tím, aby nebyla její práce považována za plagiát. Citace přebírala (v rozšířené či zkrácené verzi) z jiných zdrojů, všechny argumenty pečlivě přeformulovala, případy v práci představila v jiném pořadí, místy používala jiné značení. Přesto na odpovídajících si místech dospívá ke stejným chybám jako práce Kateřiny Šustové. Zda jde o porušení etiky vědecké práce, nechť posoudí komise.

Silnější stránkou jsou originální uvedení všech případů. Autorka se zjevně s literárními postavami dobře seznámila. V částech, kde je líčena práce Agathy Christie/Hercula Poirota, jde převážně o samostatnou práci.

Práci *nedoporučuji k obhajobě*. Doporučuji práci vypracovat znovu a teprve poté předložit k obhajobě.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ:

Kromě výše uvedených připomínek nemám dalších otázek.

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA: S ohledem na vyhlášku děkana FF ZČU, čl. 3, odst. 7 nevyhověla.

Datum: 10. května 2014

Podpis